

දේශීය නර්තනයේ තිත්රුප සංස්කරණයන්හි අවධානයට ලක්නොවූ තනිතිතේ ප්‍රහේද

මහින්ද කුමාර විමලසිංහ

Abstract

දේශීය නර්තන සම්පූදායට අයත් ගායනය, වාදනය හා නර්තනය කළාවන්හි ප්‍රායෝගික කටයුතු හසුරුවා ගැනීමට විධීමත් තිත්තාල ක්‍රමවේදයක අවශ්‍යතාවය පැනනැගී තිබේ. විවිධ උගානතා පැවතිය ද පාසල් විෂය මාලාව තුළ නර්තනය ඉගැනැවීම ආරම්භ වීමට පෙර දී ඒ ඒ ගුරු පරම්පරාවලට ආවේණික තාල ගාස්තු පවත්වාගෙන ඇති බවට තොරතුරු අනාවරණය වේ. 1936 වර්ෂයේ දී ගාන්ධරව සහාව පිහිටුවීම හා එමගින් නර්තනය පිළිබඳ විභාග ආරම්භවීමත් 1945 වර්ෂයේදී පාසල් විෂය මාලාවහි වෙශකල්පිත විෂයයක් බවට පත්වෙමින් නර්තන අධ්‍යාපනය ආරම්භවී ඇගේම් කාර්යයන් සමග යොමුවීමත් නිසා ගුරුගේ දර අධ්‍යාපනයේදී ඒ ඒ ගුරුපරම්පරාවලට පමණක් ආවේණිකව ගොඩනගාගත් තාල ක්‍රමවේදයන් වෙනුවට පොදුවේ පිළිගත හැකි තාල ගාස්තුයක් ගොඩනගා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව පැනනැගී තිබේ. එම අවශ්‍යතාව අරඹා 1958 වර්ෂයේදී පාරම්පරික තිත් ක්‍රමය සංශෝධනය කිරීමේ ප්‍රයත්නයක වින්සන්ට් සේමපාල මහතා යෙදී ඇත. “තාල ඇානය” නැමති ඔහුගේ ගුන්පයේ එක් පරිවිෂේෂයක් තුළ සාකච්ඡා කෙරෙන එක් සංශෝධනයෙන් පාරම්පරික තිත් ක්‍රමයෙහි ආවේණික ලක්ෂණ තොතකා ඉන්දියානු තාල රීති දෙකෙහි ජාති සංකල්පය පාදක කරගෙන තව තිත් ක්‍රමයක් ගොඩනැගීමට ප්‍රයත්න දරා ඇති බව අධ්‍යාපනය කිරීමේදී පැහැදිලිවේ. එබැවින් දේශීය නර්තනය කෙරෙහි කිසිදු බලපැලක් කිරීමට එක් තාල පද්ධතියට තොහැකි වූ බැවින් එම සංස්කරණ අසාර්ථක වී ඇත. බැවැටුවේ. මකුලොපුව ගුරීන් පාරම්පරික තිත් ක්‍රමය පිළිබඳ දෙවැනි සංශෝධනය 1962 වර්ෂයේදී ඉදිරිපත් කර ඇති අතර “හෙළ ගී මග” නැමැති ගුන්පය මගින් ඔහුගේ තව තිත් ක්‍රම දීප ව්‍යුත්ත කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

එක් තාල සංශෝධනයෙහි තනි තිතේ ප්‍රහේද තුනකි. එය * සුළු තනිතිත, * මැයුම් තනිතිත, * මහ තනිතිත ලෙස නම් කර ඇත. ඒ අතරම තාල රුපයක් ගොඩනැගීම සඳහා අවම වශයෙන් මාත්‍රා 2 ක් ඇතුළත් විය යුතු බවට තිරණායකයක් ගෙන එන ඔහු සුළු තනිතිතට මාත්‍රා 2 ක් ද, මැයුම් තනිතිත සඳහා මාත්‍රා 3 ක් ද, මහ තනිතිත සඳහා මාත්‍රා 4 ක් ද වශයෙන් වෙන්කාට දක්වා තිබේ. කිහිල තිත්තාල ක්‍රමය නමින් තෙවැනි වරට 1994 වර්ෂයේදී තාල සංස්කරණයක් ඉදිරිපත් කරන සරත් විශේෂවර්ධන, මකුලොපුව මහතා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තනිතිතේ ප්‍රහේද තුන වෙනුවට ප්‍රහේද දෙකක් හඳුන්වා දී තිබේ. මකුලොපුව මහතා සුළු තනිතිත හා මහතනිත යන තාලරුප දෙක වෙන් වෙන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කළ ද මාත්‍රා 4 තනිතිතෙන් බිංත්න වන තාල රුපයක් ලෙස මාත්‍රා දෙකෙන් යුත් සුළු තනිතිත තිරමාණය වන බැවින් සුළු තනිතිත තාල ප්‍රහේදයක් ලෙස පැවතීම අවශ්‍ය තොවන බවට එමගින් තරක ඉදිරිපත් කර ඇත. එහෙත් සුළු තනිතිතෙන් හා මහතනිතෙන් තාල ලක්ෂණ 02ක් තියෙළුණය වන බැවින් සුළු තනිතිත හා මහතනිත යන් තාලරුප දෙකක් පැවතිය යුතු බව මෙම පර්යේෂණයෙන් තහවුරු කෙරේ. ඒ හැර මාත්‍රා 5 තිත, මාත්‍රා 6 තිත, මාත්‍රා 7 තිත හා මාත්‍රා 8 තිත වශයෙන් ස්ථියාත්මක වන තනිතිතේ ප්‍රහේද දේශීය නර්තන කළාවේ හාවිත වන බව මෙම පර්යේෂණ කාර්යයෙන් හඳුන්වාදීමට බලාපොරාත්තුවේ. එම තනිතිතේ ප්‍රහේද නාමයන් ද මෙමගින් යෝජනා කිරීමට අලේක්සිත ය. මකුලොපුව මහතා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද දෙතිතේ හා තුනිතිතේ ප්‍රහේදවලින් එක් තාලරුප ආවරණය කළ හැකි වූවද සිංහල නර්තන කළාවට අනනා ගති ලක්ෂණ හා ජාති ලක්ෂණ එමගින් ආරක්ෂා තොවන බව අවධාරණය කිරීමට මෙම පර්යේෂණ කාර්යයෙන් හැකිවේ. එබැවින් පිළිවෙළින් මාත්‍රා පහකින්, හයකින්, හතකින් හා අවකින් යුත් තනිතිතේ ප්‍රහේද හඳුන්වා දීමට මෙම පර්යේෂණ කාර්යයෙන් බලාපොරාත්තු වේ. එමගින් තිතරුප සංස්කරණ තුළින් හඳුන්වා දී ඇති තනිතිතේ තාලරුප දේශීය නර්තනයේ අන්තර්ගත ගති ලක්ෂණ උද්දීපනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් තොවන බව පෙන්වා දීම සඳහා මෙම විමර්ශනාත්මක අධ්‍යාපනයෙන් අලේක්සා කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද

තාලය, මාත්‍රා, තිත් ප්‍රහේද, තනිතිත, ගතිලක්ෂණ

දේශීය නර්තනය උචිරට, පහතරට හා සබරගමු වශයෙන් තෙවැදැරුම් වේ. එකී නර්තන සම්පූදායන් කාන්තිකරුම හා අනිවාර්යව පාදක කරගෙන ප්‍රහවය වී ඇත. ඒවා පාරම්පරිකව ඉදිරිපත් කර ඇති හා ක්‍රියාත්මක කරන ආකාරයේ වෙනස්කම් මත ප්‍රධාන සම්පූදායට අනුගතව විවිධ ගෙලීන් ගොඩනැගී පවතී. ඒ අනුව උචිරට සම්පූදායේ මහනුවර, සත්කෝරුලය හා සතරකෝරුලය වශයෙන් ද පහතරට සම්පූදායේ මාතර, බෙන්තර, රසිගම හා සියනැං කෝරුලය වශයෙන් ද ගෙලීන් ගොඩනැගී ඇත. එතකුද තොව සබරගමු නර්තන සම්පූදායේ ද රත්නපුර, කලවාන හා බලංගොඩ යනුවෙන් ගෙලීන් ත්‍රිත්වයක් පවතී.

පාරම්පරික ජන ජීවිතය කුළින් ප්‍රහවය ලද එකී නර්තන ගෙලීන්ට අනුගත නර්තනය, බෙරවාදනය හා ගායනය යන ක්‍රියාවලියන්ගේ ප්‍රායෝගික කාර්යාවලිය හසුරුවන තාල රිතිය “තිත්තමය” යනුවෙන් හැඳින්වේ. සක්‍රී බසේහි තාල පදයෙන් ද ඉංග්‍රීසි හාජාවේ Beat, Time, Rhythm යන පදවලින් ද අරුත් ගැන්වෙන එම ක්‍රියාවලිය ශ්‍රී ලංකෝය හාවිතයේ පවතින්නේ තිත් හෝ තිත යන යෙදුමෙනි.¹

තිත යන පදයෙහි සංලක්ෂණයාර්ථ වාචී හා තාලාර්ථවාචී යනුවෙන් දෙවැදැරුම් අරුත් ඇතින් මෙහිදී අපගේ අවධානය යොමු වන්නේ තාලාර්ථවාචී හාවිතයට පමණි. තාල පිළිබඳ සාක්ෂර උගනකා පැවතිය ද පාසුල් විෂයමාලාව තුළ නර්තනය ඉගැන්වීමට පෙර ඒ ඒ ගුරු පරම්පරාවලට ආවේණිකව ඔවුන්ට රිසි පරිදි තාල ගාස්තු පවත්වාගෙන ඇති බවට තොරතුරු අනාවරණය වේ.

ඒ. ර. ගුණයේනා	ඒ. ර. සේදරමන්	ඒ. සි. මාලගම්මනා
අඩංගින	- මාත්‍රා 01	අඩංගින
තාලිනින	- මාත්‍රා 02	තාල තිත හෙවත් පුරුණ තිත
පුරුණ තිත	- මාත්‍රා 08	දීර්ඝ තිත
මුලාන්ත තිත	- මාත්‍රා 07	මුලාන්ත තිත
දීර්ඝ තිත	- මාත්‍රා 06	මුලාන්ත මාධ්‍ය තිත
මුලාන්ත මාධ්‍ය තිත	- මාත්‍රා 06	කණ්ඩිලම් තිත
කණ්ඩිලම් තිත	² මාත්‍රා 08	කණ්ඩ තාල තිත ³
		කණ්ඩ තාල තිත ⁴

1936 වර්ෂයේදී ගාන්ධර්ව සහාව පිහිටුවීම හා එමගින් නර්තනය පිළිබඳ විභාග පැවැත්වීම ආරම්භ වීමත්, 1945 වර්ෂයේදී පාසුල් විෂය මාලාවට නර්තනය ඇතුළත් වීමෙන් නර්තන අධ්‍යාපනය තුළ ඇගයිම් ක්‍රියාවලිය ආරම්භවීමත් තිසා ගුරුගෙදර අධ්‍යාපනයේදී ඒ ඒ නර්තන ගුරු පරම්පරාවලට පමණක් ආවේණිකව ගොඩනාගා ගත් තාල ක්‍රමවේදයන් වෙනුවට ගායනය, වාදනය හා නර්තන ක්‍රියාවලිය ප්‍රායෝගික කටයුතු හසුරුවා ගැනීමට විධිමත් තිත්තාල ක්‍රමවේදයක අවශ්‍යතාවය පැනැනැගී ඇත. එම අවශ්‍යතාවය අරඹියා 1958 වර්ෂයේදී පාරම්පරික තිත් ක්‍රමය සංශෝධනය කිරීමේ ප්‍රයන්තයක වින්සන්ට් සේවම්පාල මහතා යෙදී ඇත.

1958 - වින්සන්ට් සේවම්පාල - තාල දානය

තිත් නාමය	තිත් රුපය	ජාති හා තාල ලක්ෂණය
සිවුමන් දෙබැං තිත	1 2 / 3 4	අර්ධ වතුරු ජාති ඒකතාල
පස්මන් දෙබැං තිත	1 2 / 3 4 5	උප මිශ්‍රජාති ඒක තාල
සමන් දෙබැං තිත	1 2 3 / 4 5 6	තිශ්‍ර ජාති ඒක තාල
සයන් තන් බැං තිත	1 2 / 3 4 / 5 6	අර්ධ වතුරු ජාති ද්විතාල
සන්මන් දෙබැං තිත	1 2 3 / 4 5 6 7	මිශ්‍ර ජාති ඒක තාල

“තාල යුනය” නැමැති ඔහු විසින් රවිත ගුන්පයේ එක පරිව්‍යේදයක් තුළ සාකච්ඡා කෙරෙන එකී සංගෝධනයෙන් පාරම්පරික තිත් ක්‍රමයෙහි ආවේණික ලක්ෂණ තොතකා ඉන්දියානු තාල රීති දෙකෙහි ජාති සංකල්පය පාදක කරගෙන තම තිත් ක්‍රමය ගොඩනැගීමට ප්‍රයන්තය දුරා ඇතු. ⁵ එබැවින් දේශීය නරතනය කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් කිරීමට එකී තාල පද්ධතියට තොහැකි වූ බැවින් එම සංස්කරණය අසාර්ථක වී ඇත.

ඉන් අනතුරුව තාල සංස්කරණය පිළිබඳ දෙවැනි සංගෝධනය 1962 වර්ෂයේ දී බිඛිලිව.වේ. මකුලොලාපුව මහතා “හෙල ගී මග” නැමැති කාන්තියෙන් ඉදිරිපත් කර ඇත. ඔහුගේ එම තිත් ක්‍රමය වර්තමානය දක්වා ප්‍රවලිතව පවතී.

1962 - බිඛිලිව. වේ. මකුලොලාපුව - හෙල හී මග			
නැතිනින	සුප තැතිනින	12/12	
	මැදුම් තැතිනින	123/123	
	මහ තැතිනින	1234/1234	
දෙනින	සුප මැදු දෙනින	12/123	
	මැදුම් මහ දෙනින	12 /1234	
	සුප මහ දෙනින	123/ 1234	
ඇත් තිත	දදුපුල මැදුම් ඇතිනින 12/12/ 123 දදුපුල මහ ඇතිනින 12/12/ 1234 දදුමැදුම් මහ ඇතිනින123/123/1234 සුප දදුහා ඇතිනින12/123/123 සුප දදුහා ඇතිනින 12/1234/1234 මැදුම් දදුහා ඇතිනින123/ 1234/1234 සුප මැදුම් මහ ඇතිනින12/123/1234	සිටිනින	ඇත් සුප මැදුම් සිටිනින ඇත් සුප මහාමිවිනින ඇත් මැදුම් මහ සිටිනින දදුපුල දදුමැදුම් සිටිනින දදුපුල දදුහා සිටිනින දදුමැදුම් දදුහා සිටිනින දදුමැදුම් දදුහා සිටිනින සුප ඇත් මහ සිටිනින මැදුමැන් මහ සිටිනින දදුපුල මැදුම් මහ සිටිනින සුප දදුමැදුම් මහ සිටිනින සුප මැදුම් දදුහා සිටි මින සුප මහ මැදුම් මහ සිටිනින

අප ප්‍රස්තුතයට අදාළව එකී තාල සංගෝධනයෙහි තනි තිතේ ප්‍රහේද තුනකි. එය සුළු තනිතිත, මැදුම් තනිතිත හා මහ තනිතිත ලෙස නම් කර ඇත. එමෙන්ම තාල රුපයක් ගොඩනැගීම සඳහා අවම වශයෙන් මාත්‍රා 2 ක් ඇතුළත් විය යුතු බවට නිර්ණායකයක් ගෙන එන ඔහු සුළු සුළු තනිතිතට මාත්‍රා 2 ක් ද මැදුම් තනිතිතට මාත්‍රා 3 ක් ද මහ තනිතිතට මාත්‍රා 4 ක් ද වශයෙන් වෙන්කොට දක්වා ඇත.⁶

1994 - සරත් විලේවරධන		- සිංහල තිත්තාල ක්‍රමය
තිතිනින් තාල රුප	මැදුමාතිනින	
	මහනාතිනින	
දෙනින් තාල රුප	සුප මැදුම් දෙනින	12/123
	සුප මහ දෙනින	12/1234
	මැදුම් මහ දෙනින	123/1234
(නාමකරණයක් සඳහන් නොමෙවි)		1/12/1/12 මදා/ මැ/ ප/ ගන
ඇතිනින් තාල රුප	සුප මැදුම් මහ ඇතිනින	12/123/1234
	දදුපුල මැදුම් ඇතිනින	12/12/123
	දදුපුල මහ ඇතිනින	12/12/1234
සිටිනින් තාල රුපය	(නාමකරණයක් සඳහන් නොමෙවි)	1/1/12/12 ගො/ගො/ප/ ගන
පසින්තාල රුපය		1/1/12/12 මදා/තක/මදා/පි/ තක/තරි කිට

“සිංහල තිත් තාල කුමය” නමින් 1994 වර්ෂයේදී තෙවැනි තාල සංස්කරණය ඉදිරිපත් කරන සරත් විශේෂවර්ධන මාත්‍රා 4 කින් යුත් මහත්තිතිතෙන් බිත්තා වන තාල රුපයක් ලෙස මාත්‍රා දෙකෙන් යුත් සූළු තනිතිත දක්වා ඇත. එබැවින් මකුලොලුව මහතා ඉදිරිපත් කළ සූළු තනිතිත මුල සාධක තාල ප්‍රාග්ධනයක් ලෙස පැවතීම අවශ්‍ය නොවන බවට තරක ඉදිරිපත් කර ඇත.⁷

එබැවින් මෙම පර්යේෂණ කාර්යයෙහි මූලික අවධානය සූළු තනිතිත වෙත යොමු කෙරේ.

දෙමත් තනිතිත								
	/	/	/	/	/	/	/	/
බෙර පදය	1	2	1	2	1	2	1	2
දිඩිරට	ඝ	දි	ජ	ත	ජ	ත	දොම්	-
පහතරට	රු	දි	කි	ත	කි	ත	දොම්	-
සබරගමු	දොං	දො	මින්	තත්	තක්	කිට	තරි	කිට
	-	පළ	මු	ව	මු	ණී	ස	ර
කවිය	නේ	-	-	-	න	ම	දි	මු
	-	දේව	නු	දි	හම්	-	ස	ර
	නේ	-	-	-	-	-	-	-

විශේෂයෙන් ගායනය, වාදනය හා නර්තන ආශ්‍රිතයකදී තිත් තාලරුපවල කේවල පුනර්යෝගය හෝ මූලික තිත්තාල රුපයේ ස්වභාවය හෝ තෙත්රා බෙරා ගැනීමට යත්ත දුරිමක් සිදු නොවේ. එහෙත් කෘතිය තුළින් නිරායාසයෙන් ඉල්පුම් කරන හෝ ජනිත වන තාල රටාවට ආසාත තැබීමක් පමණක් සිදුවේ. එය කාතියෙන් උත්පන්ත්වන රසය උපරිම ආශ්‍රිතයක් කරගත්තා ආකාරයයි. එබැවින් ගායන, වාදන හෝ තර්තන අවස්ථාවක පිළිබඳ වන ගති ලක්ෂණ හා රටාව තුළ නිරායාසයෙන් ඉල්පුම් කෙරෙන ආසාත තැබීම වැළැක්වීම රසයට බාධාවකි. මේ නිසා ගායනයෙන් හෝ වාදනයෙන් හෝ නර්තනයෙන් මාත්‍රා දෙකක මාත්‍රා කැවිවීමකට ආසාතය තැබීමට සිත බලකරයි නම් ඒ සඳහා ඉඩ තැබීය යුතු වේ. ඉන්දියානු සංගිතයේදී පවා ඒ සඳහා ඉඩ ලබා දී ඇති බව මාත්‍රා හතරේ කේවල පුනර්යෝගයෙන් ක්‍රියාත්මක වන කෙහෙරවා තාලය මෙන්ම මාත්‍රා දෙකෙන් දෙක පුනර්යෝග වන ලාවනී තාල උදාහරණ සපයයි. එහිදී එකම පදය මාත්‍රා 4 න් හා මාත්‍රා 2 න් පුනර්යෝගවන තාල රුප සඳහා හාවිත වන බවට සාක්ෂාත සපයයි.

කෙහෙරවා

1	2	3	4	5	6	7	8
ඒ	ගෙ	න	ති	න	ක	ධි	න
x				0			

ලොංනී

1	2	1	2	1	2	1	2
ඒ	ගෙ	න	ති	න	ක	ධි	න
x		2		0		3	

මාත්‍රා දෙකෙන් දෙක ක්‍රියාත්මක වන තාලරුපයට අදාළ ගායන, වාදන හා නර්තන විශාල ප්‍රමාණයක් දේශීය කළාව තුළ අන්තර්ගත වේ. එබැවින් මාත්‍රා දෙකෙන් දෙක ක්‍රියාත්මක වන සූළු තනිතිත දේශීය ගායන, වාදනය හා නර්තනය සඳහා අවශ්‍ය බව තහවුරු කරන්නේමු. එබැවින් මාත්‍රා දෙකෙන් දෙක පුනර්යෝගවන එම තාල රුපය දෙමත් තනිතිත නමින් හැඳින්වීම වඩා යොමු බව ද මෙහිදී වැඩිදුරටත් අවධාරණය කෙරේ.

മൈസ് ടന്റിന

මැදුම් තනිතිත මාත්‍රා කුනෙන් කුන කැටිවීමෙන් ගොඩනැගී ඇත. එබැවින් එය කුන්මත් තනිතිත යනුවෙන් ද හැඳින්වීය හැකිය. මෙකි තාලරුපය ඉන්දියානු තාල පද්ධතියෙහි හා බටහිර තාල පද්ධතියෙහි ද භාවිතයේ පවතී. එය ඉන්දියානු තාල පද්ධතියෙහි “දාරු” තාල නමින් ද බටහිර තාල පද්ධතියෙහි $\frac{3}{4}$ “ත්‍රි ගෝර්” නමින් ද හඳුන්වනු ලැබේ. එම තාලරුප පහත දුක්වෙන පරිදි වශ සටහනකින් ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

	X	0	
1	1 ඩා ඩී නා	1 ඩා තු නා	දාදරා
2	ජ්‍ය. - ග	ත ගො ගො	උඩිරට
3	ඉ - ද	මද ග ත	පහතරට 14
4	මදෝ - ත	ත ක ඔ	සබරගමු 15

මෙම තාල රුපයටම සම්පූර්ණ සම්බන්ධකම් ඇත්තේ වේගවත් තාලරුපයක් ද සිංහල තර්තන, ගායන, වාදනයන්හි දක්නට ලැබේ. එය පහත දැක්වෙන ආකාරයෙන් දක්විය හැකිය.

	1	2	3	1	2	3	
1	ଶ୍ରୀ	-	ଗ	ତ	ଗୋ	ଗୋ	ଟ୍ରେନିଂ
2	ଦେବୀ	-	ଶ୍ରୀ	ଶ୍ରୀ	ଗ	ତ	ଟ୍ରେନିଂ
3	ଦିନ୍ଦୁ	ନାନୀ	ନକ୍ଷା	ତିନ୍ଦୁ	ନାନୀ	ନକ୍ଷା	କେମିଲୋଁ

A musical score for piano, page 32. The page number '32' is in a large box at the top left. The instruction 'Pno.' is written above the staff. The music consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '8') and has a treble clef. It features a series of eighth-note chords with various accidentals (sharps and flats). The bottom staff is also in common time and has a bass clef. It features sustained notes with vertical stems and some horizontal beams connecting them. The dynamic 'p' (piano) is indicated below the bass staff.

බැඳු බැඳුමට එය ද මාත්‍රා කුනෙන් කුන ප්‍රතිරෝග වන මැදුම් තනිතිතට ප්‍රස්ථාර කළ ද හැකි වුවද භාවිතයේ ද වේගවත් ලයකට ක්‍රියාත්මක වේ. ඉහත ස්වරුපය හැදින්වීමට සිංහල තාල රුප සංස්කරණයන්හි ද අවධානය යොමු වී නොමැතු. සම්පූර්ණ තාල රුපයක් නිර්මාණය වීම සඳහා

මූලික අංග 5 ක් සම්පූර්ණ විය යුතු වේ. ආසාතය, ජාති, ගති, මිති, ලය එකී මූලිකාංගයේ වෙති. ඉහත වගුවේ ඇති බෙර පද වාදනයේ ස්වරුපයට වඩා පහතින් දක්වා ඇති වගුවේ ප්‍රස්ථාර කර ඇති බෙරපද වාදන ස්වරුපය වෙනස් වේ. රට අදාළව ගායනා හා නර්තන අංගයන් ද එකී ස්වරුපයට අනුගතව ගොඩනැගී ඇති බව සිංහල නර්තන සම්ප්‍රදායන් අධ්‍යාපනය කිරීමේදී පැහැදිලි වේ.

එබැවින් ඉහතින් ප්‍රස්ථාර කර ඇති ස්වරුපයට වඩා පහතින් ප්‍රස්ථාරය ක්‍රියාමක කිරීමේ දී වෙනස් ස්වරුපයකින් ආසාතය, තැබේමට පෙළමිලක් ඇති කරයි. එමෙන්ම එහි ගතිය හා මිතිය පමණක් නොව ලය ද වෙනස් ස්වරුපයකින් ගොඩ නැගේ. එම ස්වරුපය තිවැරදිව වෙන්කොට හැඳින්වීම සඳහා සිංහල තාල සංස්කරණයන්හිදී අවධානය යොමු වී නොමැත. මෙවැනි ස්වරුපයන් යටතේ ඉන්දියානු සහ බටහිර තාල පද්ධති තුළ දී මූලින් පැහැදිලි කරන ලද මැයිම් තනිතිතට අදාළ දාදරා හා 3/4 තාල රුපවලට හැර කෙමිටෝ හා 6/8 නමින් තාල රුප දෙකක් හාවතයේ පවතී. එබැවින් එම ස්වරුපය තිවැරදිව හැඳින්වීම සඳහා “තුන්මත් කඩිනම් තිත” යන තාලරුප නාමය මෙම පර්යේෂණ කාර්යයේ දී යෝජනා කරන්නෙමු.

සිවිමත් තනිතිත

සිවිමත් තනිතිත																
/				/				/				/				
සිංහල රුප	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
චාරි	ඡද	මි	සි	ට	සි	ට	ඡද	මි	ඡද	මි	සි	ට	සි	ට	ඡද	
චාරි	ඡද	-	පෝ	ගන්	තරි	තිව	ඇං	පෝ	ඡද	-	පෝ	ගන්	තරි	තිව	ඇං	පෝ
චාරි	ඡද	-	න	ග	න	ඇ	ඇ	ද	ඡද	-	න	ග	න	ඇ	ඇ	ද
චාරි	පෝ	-	ති	ට	පෝ	-	පෝ	-	ගන්	-	ති	ට	ති	ට	න	ග
චාරි	-	-	ද	වි	පෝ	-	ර	-	ඇං	-	ගන්	-	ති	-	-	-
චාරි	-	-	ඇ	ලි	ඇං	-	ඇං	-	සි	-	සි	-	ති	-	-	-
චාරි	ගන්	-	යි	-	ගෙය	-	-	-	සිං	-	-	-	-	-	-	-
චාරි	ගන්	-	යි	-	ඇ	-	-	-	ගන්	-	-	-	-	-	-	-

මාත්‍රා 4 න් 4 ට මාත්‍රා කැටිවෙන පරිදී යෙදෙන තාල රුපය මහ තනිතිත ලෙස මකුලොලුව සංස්කරණයෙන් හඳුන්වා දී තිබේ. ඒ සඳහා මෙම පර්යේෂණය මගින් සිවිමත් තනිතිත යන නාමය යෝජනා කරන්නෙමු.

තාලයක් තැබේමට තැක්හොත් ආසාතයක් තැබේමට අවම වශයෙන් මාත්‍රා දෙකක කැටිවීමක් හෝ අවශ්‍ය වන බව පෙන්වාදෙන මකුලොලුව මහතා උපරිමය වශයෙන් මත් ගණන සතරකට සිමා කිරීම සාධාරණ බව පෙන්වා දෙයි. ගායනාය, වාදනය හා නර්තනයේ යෙදෙන විට තබන එකී ආසාතය තීරායාසයන් ඉටුවිය යුතු ගුණාංගයක් විය යුතු බව ද ඔහු වැඩිදුරටත් විස්තර කර ඇත.¹⁹

මේ නිසා මාත්‍රා පහෙන් පහ ප්‍රතිස්ථාපන දේශීය නර්තනයේ හාවත තාලය සංස්කරණවලින් මගහැර ඇත. ඒ වෙනුවට දෙනිතේ හා සිවි තිත යොදා ගත හැකි ව්‍යවත් කෙතිවලට අදාළ හාවය අලංකාරය, රටාව, ලය හා අපේක්ෂිත රසය වෙනස් වේ.

ලදාහරණ ලෙස පහත ප්‍රස්ථාර සැළකිල්ලට ගත හැකිය.

1	1	1	1	1	2
	ගො	ගො	ශ්	ග	ත

2	1	2	1	2	3
	ගො	ගො	ශ්	ග	ත

	1	2	3		1	2
3	ගො	ගො	ජේ		ග	ත

පස්මත් තනිතිත

පස්මත් තනිතිත											
		/					/				
වෛද්‍ය	භාෂා	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
උබර	ගො ගො ප ග න	ගො ගො ප ග න	භ භ ද ග න	භ භ ද ග න							
උබර	ඩ - ද ග න						ඩ ත් ත ර ද				
මිලෝ	පි බුද තක තිවි තත										
ඇටෙන්	ප ම ත ත ම ත	ප ම ත ත ම ත									
ක්‍රිය	ස සි ර බ ර	මම සි ර ල ර									
ඇටෙන්	ස ම ප ය ර	ව ර මො දා -									
	ර ප ත ප ප ර	ම ද ම ද -									

ඉහත වගුවෙන් දක්වා ඇති පරිදි මාත්‍රා පහකින් යුත් පස්මත් තනිතිත වෙනුවට මකළොලුව මහතා සූළු මැදුම් දෙතිත හඳුන්වා දී තිබේ. එහෙත් එමගින් මාත්‍රා 5 ආවරණය වුවද ඇතැම් අවස්ථාවල දී ආයාසයකින් තාල තැබීමට සිදුවේ. එමගින් එම ගායනය හෝ වාදනයේ ගති ලක්ෂණයට බාධා පැමිණෙන අවස්ථා හඳුනා ගත හැකිවේ. උදාහරණ ලෙස උඩිරට සම්පූදායේ ආවැන්දුමේ දොංජ්ත ගත දාංත වට්ටම පිරිමට පෙර නර්තනයේ යෙදෙන පද කොටස දැක්විය හැකිය. ඒ හැර පහතරට නර්තන සම්පූදායේ හාටිත උක්ත පස්තාරයේ දක්වා ඇති පද කොටස ද උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකිය.

මෙය සූළු මැදුම් දෙතිතට ආසාතය තබා වාදනය කිරීමෙන් අපේක්ෂිත ගති ලක්ෂණයට වඩා වෙනත් ස්වභාවයක් නිර්මාණය වේ. එබැවින් මාත්‍රා 5 කින් යුත් තාල රුපය සිංහල නර්තනයේ පවතින බවත් එය අවැසි බවත් මෙමගින් තහවුරු කරන්නේමු. ඒ සඳහා පස්මත් තනිතිත යන නාමය යෝජනා කරමු.

සයමස් තනිතිත

සයමස් තනිතිත													
		/						/					
වෛද්‍ය	භාෂා	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
උබර	ඩ භුක් - භ පි -	පි -	-	භ ට	ව	ඡ	භ						
උබර	ඩ - ද ද ගත -	ඩම -	-	ද	ඡ	ඡ	ග	ඡ					
මිලෝ	පි - භ ද පි -	ඩස් -	-	ති	ව	ඡ	ඡ						
ඇටෙන්	+ පියෙ ප ත ප ත ත	නෝ -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ඇටෙන්	+ දිඹ භ ව න ති	නෝ -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ඇටෙන්	+ මස ත වට ස ත	+ ලන්	භ	ඡ	ඩ	ඵ	භ						
ඇටෙන්	+ පුර ප ම ප ර	+ ල	නැ	ඡ	ඡ	ඡ	ඡ	ව					

ඉහත ප්‍රස්තාරයේ දක්වා ඇත්තේ මාත්‍රා 6 න් 6 ව වාදනය වන බෙර පදනයකි. එය මාත්‍රා 3 න් 3 ව තාලය තැබිය හැකි වුවද එමගින් එහි අපේක්ෂිත හාටය රටාව, අලංකාරය හා හැඩියට මෙන්ම ලයට හානියක් සිදුවේ. රසයට ද බාධාවක් ඇති වේ. එමගින්ම එසේ තාලය තැබිය හැකි වුවත් එය ආයාසයෙන් තැබීමට සිදුවේ. ආසාතය තබනුයේ පදය හෝ තනුවේ ප්‍රහා ස්ථානයට වුවද එසේ මාත්‍රා 3 න් 3 වෙන් කොට ආසන්නය තැබීමෙන් අප්‍රාණ පදස්ථානයකට තාලය තැබීමට සිදුවේ. එය රසයට බාධාවකි. කෘතියට හානියකි. උඩිරට සම්පූදායේ මැඩ්පූරය හා පහතරට සම්පූදායේ බලි

ශාන්තිකර්මයේ සතුදීන සිරසපාද කවී පද ගැයෙන ආකාරය මෙහි උදාහරණ ලෙස දක්වා ඇති අතර පිළිවෙළින් කොහොඳා හැල්ල හා උදාර වන්නම් ආදි නාද මාලාවන්ට ද මාත්‍රා හයකින් යුත් තාලයක අවශ්‍යතාවය ඇති බව පෙන්වා දිය හැකිය. ඒ අනුව සයමත් තනිතිත ද දේශීය නර්තනයේ හාවිතයට අවැසි බව මෙමගින් පෙන්වා දිය හැකිය.

මාත්‍රා 7 න් යුත් සත්මත් තනිතිත.

සත්මත තනිතිත															
චේරු රුප	1	2	3	4	5	6	7	/	1	2	3	4	5	6	7
චේරු	භ	ද	ං	ං	-	ත	ත	ත	භ	-	ප	-	ප	-	
චේරු	-	-	ත	-	ත	-	පින	-	ත	කි	රි	ත	ත	ත	
චේරු	ඩු	-	ද	ගේ	-	ග	ත	ගේ	-	ත	ඩු	-	ඉ	ද	
චේරු	පි	ඇද	න්	කි	වි	තක	දාම්	කිට	පි	ඇද	න්	කි	වි	තක	
චේරු	භ	ද්	ත්	-	ත්	ව	ත	ත	ං	ං	ප	ලි	ත	භ	
චේරු	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	ඇ	
චේරු	-	-	-	ය	-	-	-	වෙ	-	-	ත	-	-	-	
චේරු	පෑ	-	-	මි	-	-	-	-	-	-	නො	-	න	-	
චේරු	බ	-	-	ව	-	-	-	දා	-	-	-	-	-	-	
චේරු	සෑ	-	-	-	-	-	-	-	-	ඛ	-	භා	-	-	
චේරු	ආ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

මාත්‍රා 7 කින් පුනර්යෝග වන තනිතිත ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාවලට උදාහරණ ලෙස කොහොඳා හැල්ල නර්තනයේ පළමු තාලය හා ගුරුගේ මාලාවේ පළමු වැනි තාල රුපය දක්වා හැකිය. එහිදී කුදට කුංතක තකු. ජ්. ජ්. බෙර පදිය ව්‍යුද්‍ය කෙරේ. එකී මාත්‍රා සංඛ්‍යාවට ද අවැසි නම් මාත්‍රා 3 හා 4 යොදා ගනිමින් දෙනිතට අසාත්‍ය තැබූය හැකි වුවත් එමගින් සම්ප්‍රදායේ පවතින අලංකාරය, ගති, හාවය හා රසයට බාධා ඇතිවේ. මකුලොලුව මහතාගේ තාල සංස්කරණයෙන් පසු මැයිම් මහා දේනිතට නර්තනයේ යෙදීම පිළිස එහි කස්තිරම අවසානයට “දේශී.....තා” යන පද කොටස එක්කොට තිබේ. උදාහරණ ලෙස;

^	/	^	/							
1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4
රු	ද	ග	පි	-	ත	ක	ත	ක	ඩ	-
දේශී	-	-	තා							

එහෙත් පැරණි සම්ප්‍රදායේ එසේ තොවනවට මෙහිදී අවධාරණය කරන අතර, “රුදුගැනීත්තක තකට කුංත් තා” යනුවෙන් කස්තිරම හමාරකර ඇතිව මෙමගින් පෙන්වා දෙන්නෙමු.

එබැවින් මාත්‍රා 7 න් යුත් සත්මත් තනිතිත සිංහල නර්තනය ක්‍රියාත්මක වීමට අවශ්‍ය බව පෙන්වා දෙන්නෙමු. ඒ පිළිබඳව ද තාල සංස්කරණ කිරීමේදී අවධානය යොමු වී තොමැති බව පෙන්වා දෙන්නෙමු.

අවමත් තනිතිත

අස්ථාය නර්තනයේ මූල් තාලය හා ගුරුගා වන්නමේ ක්‍රියාත්මක වන තාලය ලෙස අප වර්තමානයේ භාෂ්‍යතාගෙන ඇත්තේ මාත්‍රා 4 න් යුත් මහතනිතිකයි. එම තිතට උක්ත නර්තනාංග ක්‍රියාත්මක කිරීම යොගා වේද? ඔබගේ අවධානය මහතනිති හෙවත් අප විසින් නම් කරන ලද සිව්‍යමත් තනිතිත වෙත නැවත යොමු කෙරේ. එම තාල රුපයට කුවේනි අස්ථායේ හා ගුරුගා වන්නම ගායනය හා නර්තනය කළ හැකි වුවත් ව්‍යුද්‍ය තුළින් හා ගායනයේ නාදමාලාවන් අයදින්නේ මාත්‍රා 8 ව ආසාත්‍ය තාත්‍යිමයි.

එම කාතින්හි වලනය, ගායනයේ ස්හාවය, රටාව, ලය, මිතිය, හැඩිය හොඳින් නිරීක්ෂණය කිරීමේදී මාත්‍රා 8 ට ගොඩනැගී ඇති අංගයක් බවට හඳුනාගත හැකිවේ.

අටමත් තනිතිත																
භූගෝ ප්‍රදීප්	/								/							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
උවරු ආස්ථිත්වා ප්‍රස්ථිත්වා	ඇදා	-	-	ත	ඇදා	-	ඇදා	-	රු	ද	ග	ත	භා	භා	ත	ක
	පි.	-	-	-	-	-	තත්	-	පි.	-	ත	ග	ත	ව	භා	ද
	රේ	පි.	පි.	ගත	තරි	කිව	භා	දත්								
උවරු ආස්ථිත්වා ප්‍රස්ථිත්වා	තත්	භා	පි.	භා	පි.	ගත	භා	තත්	පි.	පි.	තරි	කිව	භාද	භාද	තත්	
	පි.	කිව	පි.	පි.	කත	කිව	කිව	තත්	තත්	-	ග	තත්	තත්	කිව	තත්	
	ද	ප	-	ගත	මි	-	කි	-	රා	-	-	-	ජා	-	-	-
උවරු ආස්ථිත්වා	තත්	-	-	-	-	-	ආ	-	ආ	-	-	-	-	-	-	-
	ආ	-	-	-	-	-	-	-								

නිගමනය

එබැවින් මෙතෙක් ඉදිරිපත් කර ඇති තාල සංස්කරණ මගින් හඳුන්වා දී ඇති තාල ආකෘතියට දේශීය නිර්තන, ගායන වාදන ඇතුළත් කර ගැනීමෙන් ඒවායේ අනන්‍ය අලංකාරය, සංයමිය, රටාව, ගතිය, මිතිය, ලය ස්හාවයන් මෙන්ම හැඩිය ද ගිලිහි ඇති බවට පැහැදිලි වේ. එබැවින් සංස්කරණ තුළින් හඳුන්වා දී ඇති තනිතිතේ ප්‍රහේදයන් දේශීය ගායන, වාදන, නිර්තනය ආවරණය කිරීම හා ඒවායේ අන්තර්ගත ලක්ෂණ උදේශීපනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බව මෙම පර්යේෂණ කාර්යයන් තහවුරු කරන්නේමු. එබැවින් ඉදිරිපත් වී ඇති සුළු, මැයුම්, මහ යන තනිතිතේ ප්‍රහේදයන්ට අමතරව තුන්මත් කැඩිනම් තිත, පස්මත් තනිතිත, සයමත් තනිතිත, සත්මත් තනිතිත හා අමත් තනිතිත මෙම පර්යේෂණ කාර්යයන් යෝජනා කරන්නේමු. ඒ අතරම මාත්‍රා සංඛ්‍යාව තිවැරදිව ප්‍රකාශනය වන බැවින් සුළු, මැයුම් හා මහ තනිතිත යන නාමයන් වෙනුවට දෙමත් තනිතිත, තෙමත් තනිතිත හා සිවිලත් තනිතිත යන නාමයන් යොදා ගැනීම සුදුසු යැයි ද යෝජනා කරන්නේමු.

නිගමනය

- බිඛුලිව. ඩී. මකුලේල්ලුව මහතා විසින් ඉදිරිපත්කරන ලද තනිතාල සංස්කරණ යෙහි, සුළු, මැයුම්, මහ තනිතිතේ ප්‍රහේද දේශීය ගායන, වාදන, නිර්තන යන්නේ අන්තර්ගත අනන්‍ය ගිලිහි ප්‍රමාණවත් නොවේ.
- තනිතිතේ ප්‍රහේදවලින් දේශීය ගායන, වාදන හා නිර්තන අංයනයි ගිනික හා අනන්‍ය ලක්ෂණ දෙනින් හා තනිතිතේ ප්‍රහේද වලින් ආවරණය කළ නොහැක

පාදක සටහන්

1. විශේෂවර්ධන, සරත්, 1994, සිංහල තිත්තාල ක්‍රමය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, 01 හා 02 පිටු.
2. ගුණසේන.ජේ. රේ, 1953 සිංහල නාට්‍ය ප්‍රදීපය, විදෙශ්‍යදය ගාස්ත්‍රාලය, කොළඹ 10 - 20 පිටු.
3. සේදරමත්.ජේ. රේ, 1959, නෑත්‍ය රත්තාකරය, ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ 30 - 40 පිටු.
4. සේදරමත්.ජේ. රේ, 1964, උච්චරට නැවුම් කලාව, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ 101 - 103 පිටු.
5. සේදරමත්.ජේ. රේ, 1966, උච්චරට තාල ගාස්ත්‍රාලය, ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ

4. විජේවරුදන, සරත්, 1994, සිංහල තිත්තාල කුමය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, 121 - 123 පිටු.
5. සොමජාල, වින්සන්ට්, 1957, තාල ඇානය, අුම්.ඩී. ගුණසේන, කොළඹ, පිටු 32 - 103.
6. මකුලාපුව, බිබිලිව්.ඩී., 1962, හෙළ ගී මග, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 92 පිටුව.
7. විජේවරුදන, සරත්, 1994, සිංහල තිත්තාල කුමය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, 90 පිටුව.
8. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
9. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
10. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
11. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
12. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
13. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
14. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
15. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
16. 2018.11.03 වන දින කරුණාරත්න කිරිවත්තුවූව මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
17. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
18. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
19. මකුලාපුව, බිබිලිව්.ඩී., 1962, හෙළ ගී මග, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 101 - 108 පිටු.
20. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
21. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
22. 2018.09.11 වන දින නිහාල් වන්දුසිරි මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
23. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
24. 2018.07.02 වන දින ලයනල් බෙන්තරගේ මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.
25. 2018.08.26 වන දින සමන් කුමාරතුංග මහතා සමග සෞන්දර්ය කළා විශ්වවිද්‍යාලයේදී සිදුකළ සාකච්ඡාව ඇසුරිණි.